

תורה אור • פרשת ויגש • מאמר 1

ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדוני וגו'

”ויגש אליו יהודה”

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ”ל
אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/torah-ohr/vayigash/1](https://likuteitorah.com/he/torah-ohr/vayigash/1)

1 ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדוני וגו'. הנה כתיב קורות בתינו ארזים וגו'. והנה י"ל [יש לומר] ההפרש

בין המשכן לבית עולמים שהמשכן הי' [היה] מארזים

"ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדוני" וגו'. והנה כתוב "קורות בתינו ארזים" וגו'. והנה יש לומר [ש] ההבדל בין המשכן לבית עולמים הוא שהמשכן היה עשוי מארזים,

כמ"ש עצי שטים עומדים והמכסה הי' [היה] מיריעות עזים ועורות אילים ועורות תחשים כו' והבהמ"ק [והבית המקדש] הי' [היה] מאבנים ועפר דוקא

כמו שכתוב "עצי שטים עומדים", והמכסה היה מיריעות עזים [שיער], מעורות אילים ומעורות תחשים וכו'; ואילו בית המקדש היה עשוי מאבנים ומעפר דוקא

[שאסור לעשות בו עץ בולט ואכסדראות של עץ כמ"ש הרמב"ם [הרבי משה בן מימון] פ"א מהל' [מהלכות] /

מהלכה] בית הבחירה וע' בסי' החינוך מצוה תצ"ב) רק שהיו כלונסאות של ארז בתקרת האולם כו'

[שאסור לעשות בו עץ בולט ואכסדראות של עץ, כפי שכותב הרמב"ם בפרק א' מהלכות בית הבחירה; ועיין בספר החינוך, מצווה תצ"ב), אלא שהיו כלונסאות של ארז בתקרת האולם וכו'

וצ"ל זה מפני מה במשכן היו הארזים עיקר בבנין והעפר הי' [היה] רק בקרקע המשכן למטה.

ויש להבין: מדוע במשכן היו הארזים עיקר הבנין, והעפר היה רק בקרקע המשכן למטה?

ובמקדש נהפוך הוא שהיו האבנים והעפר העיקר שאפי' [שאפילו] הגג הי' [היה] מהן ולא היו עצים רק כלונסאות של ארז הנ"ל שהיו טפלים לעיקר הבנין.

ובמקדש היה להפך: האבנים והעפר היו עיקר הבנין, עד שאפילו הגג היה מהם, ולא היו בו עצים אלא כלונסאות הארז הנ"ל, שהיו טפלים לעיקר הבנין.

2 והענין כי הנה ידוע שיש בכל עולם ד' בחי' דצח"מ [דומם צומח חי מדבר] והדומם הוא למטה במדרגה

מצומח והצומח למטה מן החי כו'

ההסבר הוא שכידוע, בכל עולם יש ארבע מדרגות: דומם (מינרלים ועפר), צומח (צמחים), חי (בעלי חיים) ומדבר (האדם). הדומם נמוך במדרגתו מן הצומח, והצומח נמוך מן החי וכו'.

והעילוי שבכולם הוא בחי' המדבר ולכאורה תמוה דא"כ מפני מה הארץ דוקא תוציא צמחה שהצומח יהי' [יהיה] גדל ונולד ונמשך מעפר הארץ הלא הצומח הוא למעלה מהדומם שהוא העפר.

והנעלה מכולם הוא בחינת המדבר. ולכאורה הדבר תמוה: אם כן, מדוע דווקא הארץ היא ש"תוציא צמחה", כך שהצומח גדל, נולד ונמשך מעפר הארץ? והרי הצומח נעלה מן הדומם, שהוא העפר.

אך הענין דלא ראי זה כראי זה שאע"פ [שאף על פי] שהדומם למטה במדרגה מן הצומח עכ"ז [עם כל זה] יש בו מעלה יתירה מצד שרשו שלמעלה מבחי' צומח וחי כו'.

אלא שהענין הוא שאין זו דומה לזו: אף שהדומם נמוך במדרגתו מן הצומח, יש בו בכל זאת יתרון נוסף מצד שורשו, שהוא למעלה מבחינת הצומח והחי וכו'.

דהנה ידוע מחלוקת התנאים בגמ' [בגמרא] [חגיגה יב.]. חד אמר שמים קדמו לארץ כמ"ש בראשית ברא כו' את השמים ואת הארץ

הרי מחלוקת התנאים בגמרא [חגיגה יב.]. ידועה: דעה אחת אומרת שהשמים קדמו לארץ, כפי שנאמר: "בראשית ברא כו' את השמים ואת הארץ".

וח"א [וחלק א'] ארץ קדמה כמ"ש ביום עשות כו' ארץ ושמים ואלו ואלו דא"ח [דברי אלקים חיים] שבמחשבה ארץ קדמה לשמים וכשברא ברא השמים תחלה.

והדעה השנייה אומרת שהארץ קדמה, כפי שנאמר: "ביום עשות כו' ארץ ושמים". וכדברי הגמרא: "ואלו ואלו דא"ח": במחשבה קדמה הארץ לשמים, וכשברא, ברא תחילה את השמים.

3 והענין כי סוף מעשה במח' תחלה פי' כי הארץ לפי שהיא סוף מעשה ע"כ שרשה במח' היא בבחי' תחלת המחשבה

הביאור הוא ש"סוף מעשה במח' תחלה". כלומר, מכיוון שהארץ היא אחרונה בעשייה, שורשה במחשבה הוא בבחינת תחילת המחשבה,

אבל השמים שהם תחלת המעשה הם אחרוני' במחשבה כי זהו הכלל שהסוף מעשה עולה תחלה במחשבה ולכך הצומח למעלה מהדומם

ואילו השמים, שהם הראשונים בעשייה, הם האחרונים במחשבה. זהו הכלל: "הסוף מעשה עולה תחלה במחשבה". ולכן הצומח נמצא בדרגה גבוהה מן הדומם,

וכן החי למעלה מהצומח כו' שזהו כפי סדר ההשתלשלות דדצח"מ [דדומם צומח חי מדבר] בעולמות שבחי הדומם ועפר הארץ הוא בחי' סוף מעשה וצומח וחי למעלה ממנו במדרגה

וכך גם החי נמצא בדרגה גבוהה מן הצומח וכו', שכן כך הוא סדר ההשתלשלות של דומם, צומח, חי ומדבר בעולמות: בחינת הדומם ועפר הארץ היא בחינת "סוף מעשה", ואילו הצומח והחי נמצאים מעליה בדרגה.

והוא ענין שמים קדמו לארץ. ומ"מ מצד שרשן במחשבה הקדומה הרי ארץ דוקא קדמה לכולם במחשבה.

וזהו עניין "שמים קדמו לארץ". ואף על פי כן, מצד שורשם במחשבה הקדומה, דווקא הארץ קדמה לכולם במחשבה.

לכן דוקא בה יש הכח והיכולת להוציא צמחה מצד שרשה הנעלה ולכן הצומח והחי והמדבר כולם מקבלים ממנה כו':

לכן דווקא בה יש הכוח והיכולת "להוציא צמחה", מכוח שורשה הנעלה; ולכן הצומח, החי והמדבר כולם מקבלים ממנה וכו'.

4 והנה במשכן לא היה נמצא עדיין תכלית השלימות שהיה רק דירת עראי של הקב"ה. כמ"ש ואהיה מתהלך באהל ובמשכן כו'.

כעת, במשכן עדיין לא הייתה השלמות העליונה, שכן הוא היה רק דירה ארעית של הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר: "ואהיה מתהלך באהל ובמשכן" וכו'.

לכך נעשה כפי אופן סדר השתלשלות העולמות איך שנבראו כסדרן שבזה שמים קדמו לארץ.

לכן הוא נעשה בהתאם לדפוס של סדר ההשתלשלות, כפי שנבראו העולמות כסדרם, שבו השמים קדמו לארץ.

5 ולכן כותלי המשכן היו מקרשים שהן בחי' צומח. ורק קרקע המשכן הי' [היה] מעפר. שזהו כמו שהוא בהשתלשלות שהצומח למעלה מן הדומם

לכן קירות המשכן היו עשויים קרשים, השייכים למדרגת הצומח, ורק רצפת המשכן הייתה מעפר. כך הוא בסדר ההשתלשלות, שבו הצומח נעלה מן הדומם.

ולכן נעשו הקרשים מארזים שהארז גדל בגובה מאד שזהו בחי' העליונה שבצומח כו' למעלה מעלה מבחי' הדומם שאין בו תוספת וגידול כלל.

לכן הקרשים נעשו מארזים, שהרי הארז גדל לגובה רב מאד, וזהו המדרג הנעלה ביותר שבצומח וכו', למעלה מעלה ממדרגת הדומם, שאין בו תוספת וגידול כלל.

6 והמכסה על המשכן היה מיריעות ומעורות אילים ותחשים כו' שהוא בחינת החי שלמעלה במדרגה גם מבחי' הצומח.

הכיסוי שעל המשכן היה עשוי מיריעות ומעורות אילים ותחשים וכו', שהוא בחינת החי, שמדרגתו גבוהה אפילו ממדרגת הצומח.

לפיכך היריעות שהם בחי' המקיפים שהיו פרושי' [פרושים] על כותלי המשכן היו מבחי' חי שהוא למעלי' [למעלה / למעלה] מבחי' צומח שממנו נעשו כותלי המשכן.

לכן היריעות, שהן בחינת המקיפים (הבחינות המקיפות) ונפרשו מעל קירות המשכן, היו ממדרגת החי, הגבוהה ממדרגת הצומח שממנו נעשו קירות המשכן.

נמצא שכ"ז [שכל זה] נעש' כפי סדר מעלת ומדרגת ההשתלשלות בהשתלשלותן ובריאותן מלמעלמ"ט [מלמעלה למטה] שהוא בחי' שמים קדמו כו'.

נמצא שכל זה נעשה בהתאם לסדר המעלה והמדרגה של ההשתלשלות, כפי שהעולמות משתלשלים ונבראים מלמעלה למטה — בחינת "שמים קדמו" וכו'.

אבל במקדש היה נמצא בו תכלית השלימות כי היה דירת קבע של הקב"ה כמ"ש זאת מנוחתי עדי עד שהי' [שהיה] מעין עוה"ב [עולם הבא] מה שיהי' [שיהיה] באלף השביעי כשיהי' [כשיהיה] מנוחה לחיי העולמים שאז תתעלה הארץ עליונה שהיא בחי' מלי' דאצי' להיות למעלה מכולם.

אבל במקדש ניכרה השלמות העליונה ביותר, שכן הוא היה דירת קבע של הקדוש ברוך הוא, ככתוב "זאת מנוחתי עדי עד". הוא היה מעין עולם הבא, מעין מה שיהיה באלף השביעי, כאשר תהיה "מנוחה לחיי העולמים"; אז תתעלה הארץ העליונה, שהיא בחינת מלכות דאצילות, ותהיה למעלה מכולם.

7 וכמ"ש אשת חיל עט"ב [עטרת בעלה] שתהי' [שתהיה] עטרת לע"ל [לעתיד לבוא] לז"א דאצילות. והיינו מצד שרשה שעלתה במחשבה הקדומה תחלה ארץ קדמה לשמים.

וכפי שנאמר "אשת חיל עט"ב": לעתיד לבוא היא תהיה עטרה לז"א שבאצילות. והיינו בזכות שורשה, שעלתה תחילה במחשבה הקדומה: "ארץ קדמה לשמים".

לכן אף בבהמ"ק [בבית המקדש] שהי' [שהיה] מעין עוה"ב [עולם הבא] נעשה עיקר הבית מאבנים ועפר שהם בחי' דומם שאף הגג והמעזיבה שהיא בחי' המקיף נעשה מאבנים ועפר ולא מארזים

לכן, אפילו בבית המקדש, שהיה מעין עולם הבא, עיקר הבית נבנה מאבנים ועפר, שהם בחינת דומם; גם הגג והמעזיבה, שהם בחינת מקיף, נעשו מאבנים ועפר ולא מארזים.

שהוא כפי מה שיהיה לעי"ל [לעתיד לבוא] שבחיי ארץ קדמה א"ח [אשת חיל] עט"ב [עטרת בעלה] מצד שרשה כו' הדבר תואם את מה שיהיה לעתיד לבוא, כאשר בחינת "ארץ קדמה" [תהיה] "א"ח עט"ב", מצד שורשה וכו'.

רק שכלונסאות של ארז שהיה בהתקרה הם היו בחי' תמכין לבד לעיקר התקרה הנעשה מבחי' דומם וכענין תמכין דאורייתא. (ועמ"ש במ"א ע"פ מחר חדש במ"ש יהונתן לדוד ואנכי אהיה לך למשנה כו'): אלא שכלונסאות הארז שהיו בתקרה שימשו רק בחינת תמכין לעיקר התקרה, שנעשתה מבחינת דומם, בדומה לענין "תמכין דאורייתא". (ועיין במה שנכתב במקום אחר על הפסוק "מחר חדש", בדברי יהונתן לדוד: "ואנכי אהיה לך למשנה" וכו').

8 והנה נראה בעליל ג"כ בחי' זו שיש בהארץ מעלה יתירה והוא בחי' הבטול שיש בה שהיא מדרס תחת כפות רגלי הכל משא"כ הצומח שגדלים בגובה והתנשאות כו'.

כעת ניכרת לעין גם מעלה זו: יש בארץ מעלה יתרה, והיא הביטול שבה, שכן היא נרמסת תחת כפות רגליהם של הכול; לא כן הצומח, הגדל לגובה ומתנשא וכו'.

ובטול זה נמשך מצד שרשה הנעלה במחשבה שהמחשבה היא בחי' חשב מ"ה [מה] שהוא תכלית הבטול כמ"ש מרע"ה [משה רבינו עליו השלום] ונחנו מ"ה [מה].

ביטול זה נמשך משורשה הנעלה במחשבה, שכן המחשבה היא בחינת "חשב מה", שהיא הביטול בתכלית, כמו שאמר משה רבינו ע"ה: "ונחנו מ"ה".

ומשם נמשך ומתלבש בחי' הבטול בארץ ומצד זה תתעלה לעי"ל [לעתיד לבוא] להיות עט"ב [עטרת בעלה] לכן היה בהמ"ק [בית המקדש] מאבנים דוקא

ומשם נמשך ומתלבש הביטול בארץ, ובגלל זה היא תתעלה לעתיד לבוא ותהיה "עט"ב". לכן בית המקדש היה עשוי דוקא מאבנים.

(וכמ"ש ג"כ במ"א ע"פ מזמור שיר חנוכת הבית דלכך אמרו בגמרא על כורש שהחמיץ במה שחזר וצוה לערב בחי' צומח בבהמ"ק [בבית המקדש] נדבכין די אבן גלל תלתא ונדבך די אע חדת כו' כי צ"ל כולו כאבנים דוקא מטעם הנ"ל.

(וכמו שכתוב גם במקום אחר, על הפסוק "מזמור שיר חנוכת הבית": משום כך אמרו בגמרא על כורש שהחמיץ, כשחזר וציווה לערב בבית המקדש את בחינת הצומח: "נדבכין די אבן גלל תלתא ונדבך די אע חדת" וכו'. שכן הוא צריך להיות כולו עשוי דוקא מאבנים, מהטעם שנוכר לעיל).

ובתפלה הוא בחי' השתחואות שבשמ"ע [שבשמונה עשרה] קול דממה דקה. בחי' דומם ואותיות התפלה הם
(בחינת דומם)

ובתפילה, זו בחינת ההשתחוויות בשמונה עשרה, "קול דממה דקה", בחינת הדומם; וגם אותיות התפילה הן בחינת
(הדומם).

משא"כ בהמשכן שנעשה כפי סדר ההשתלשלות דעכשיו שבחי' צומח למעלה מהדומם שמים קדמו כו'
לכן היו הכותלי' [הכותלים] מעצי שטים והעפר היה בקרקע המשכן וכנ"ל:

לא כן במשכן, שנעשה לפי סדר ההשתלשלות כפי שהוא עכשיו, שבו בחינת הצומח גבוהה מן הדומם, "שמים קדמו"
וכו'. לכן הקירות היו עשויים מעצי שטים, ואילו העפר היה ברצפת המשכן, כנזכר לעיל.

9 והנה זהו ג"כ ענין יוסף ויהודה. שהוא ג"כ בחי' ומדרגת שמים וארץ ובחי' צומח ודומם כו'.

והנה, זהו גם ענינם של יוסף ויהודה, שגם הם מייצגים את הבחינה והמדרגה של שמים וארץ, ושל צומח ודומם
וכו'.

כי יוסף לשון תוספת ורבויו שמתוסף והולך בהגדלה והגבהה למעלה והוא ענין בחי' צומח ובפרט בחי'
הארז שגדל והולך למעלה מעלה ברום המעלות.

יוסף הוא לשון תוספת וריבויו: דבר ההולך ומוסיף, גדל ועולה מעלה מעלה. זהו ענינו של הצומח, ובפרט של
הארז, ההולך וגדל כלפי מעלה, עד לרום המעלות.

וכמ"ש צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה (והיינו בחי' ז"א דאצ"י שנק' צומח לגבי המלי' שנק' דומם
כמ"ש במ"א באריכות שהמדות יש בהם צמיחה וגידול אבל האותיות הן בחי' דומם כו' ובמדות יש בחי'
קטנות וגדלות).

וכמו שנאמר: "צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה". (כלומר, בחינת ז"א דאצילות, הנקראת צומח ביחס למלכות,
הנקראת דומם, כפי שנתבאר בהרחבה במקום אחר: במדות יש צמיחה וגדילה, ואילו האותיות הן בחינת דומם וכו'.
גם במדות יש בחינות של קטנות וגדלות.)

וזהו בחי' עץ ארז ואזוב שהאזוב הוא בחי' הקטנות והארז בחי' הגדלות כו'. וז"ש [וזהו שכתוב] כארז בלבנון ישגה כו' ויוסף בפרט הוא בחי' יסוד שעולה עד הדעת ודעת עולה עד הכתר כו'. וכשמכריח מעלה מעלה נקי ארז בלבנון כו')

וזהו בחינת "עץ ארז ואזוב": האזוב הוא בחינת הקטנות, והארז הוא בחינת הגדלות וכו'. וזהו שנאמר: "כארז בלבנון ישגה" וכו'. יוסף בפרט הוא בחינת יסוד, העולה עד הדעת, והדעת עולה עד הכתר וכו'. וכאשר הוא נמשך ועולה מעלה מעלה, הוא נקרא "ארז בלבנון" וכו'.

ויהודה הוא בחי' ארץ מל' דאצילות שהיא בחי' הדומם דאצי'. ולכן יהודה ל' [לשון] הודאה ובטול שהדומם יש בו בחי' הבטול ביותר כנ"ל:

ויהודה הוא בחינת "ארץ" — מלכות דאצילות, שהיא בחינת הדומם דאצילות. לכן השם יהודה הוא לשון הודאה ובטול, שכן בדומם יש בחינת ביטול יותר מכול, כנזכר לעיל.

10 והנה בסדר ההשתלשלות עתה יוסף הוא למעלה מיהודה שהרי המל' מקבלת שפעה וחיותה מן הז"א בסדר ההשתלשלות כפי שהוא כיום, יוסף נמצא למעלה מיהודה, שכן מלכות מקבלת את השפע ואת החיות שלה מז"א.

ולכן יוסף היה המלך במצרים שהוא בחי' צומח בחי' גידול והתנשאות והוא היה המשכיר והמשפיע לכולם.

ולכן יוסף היה המלך במצרים, שכן הוא בבחינת צומח, בחינת גדילה והתנשאות; והוא סיפק תבואה והשפיע לכולם.

11 ויהודה הוא המקבל. וז"ש [וזהו שכתוב] ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני. פי' שבו יומשך השפע מיוסף הצדיק וכמבואר בזהר דויגש היינו תקרובתא עלמא בעלמא.

ויהודה הוא המקבל. וזהו [פירוש] הכתוב: "ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני". כלומר, ביהודה תימשך ההשפעה מיוסף הצדיק. וכמבואר בזהר, "ויגש" היינו "תקרובתא עלמא בעלמא" — קירוב של עולם לעולם.

דהיינו עלמא תתאה בחי' מל' מתייחדת ונגשת לגבי עלמא עלאה בחי' ז"א לקבל השפע כו'.

כלומר, העולם התחתון, בחינת מלכות, מתייחד וניגש אל העולם העליון, בחינת ז"א, כדי לקבל את השפע וכו'.

וזהו ע"ד שהיה במשכן הצומח למעלה מהדומם כנ"ל. אבל לע"ל [לעתיד לבוא] יתעלה יהודה להיות למעלה מבחי' יוסף כמ"ש א"ח [אשת חיל] עט"ב [עטרת בעלה] מצד שרשו שעלה במחשבה תחלה כנ"ל.

וזה בדומה לסדר שהיה במשכן, שבו הצומח היה למעלה מהדומם, כנ"ל. אבל לעתיד לבוא יהודה יתעלה ויהיה למעלה מבחינת יוסף, ככתוב: "אשת חיל עטרת בעלה", מכוח שורשו, שעלה תחילה במחשבה, כנ"ל.

כי הנה מחשבה הוא חשב מ"ה [שם מ"ה] דהיינו תכלית הבטול שהוא בחי' חכ' [חכמה] דאצי' כח מ"ה [מה]. שהרי מחשבה היא "חשב מ"ה", כלומר תכלית הביטול, שהיא בחינת חכמה דאצילות, כוח מ"ה (הכוח שבמילה "מה").

12 והנה אבא יסד ברתא כי ח"ע [חכמה עילאה] נק' ירא' עלאה. וח"ת [וחכמה תתאה] שהיא המל' היא יראה תתא'

[תתאה] וזהו אבא יסד ברתא שמבחי' יראה עלאה [עלאה] דחכ' [דחכמה] נמשכ' [נמשכת] המל' יראה תתאה.

כעת, "אבא יסד ברתא". שכן חכמה עילאה נקראת "יראה עילאה", והחכמה תתאה, שהיא מלכות, היא "יראה תתאה". וזהו "אבא יסד ברתא": מבחינת יראה עילאה של חכמה נמשכת המלכות, שהיא יראה תתאה.

ולע"ל [ולעתיד לבוא] תתעלה בחי' יראה תתאה ביראה עלאה מקורה ע"כ תהי' [תהיה] אז עט"ב [עטרת בעלה] כי הבטול הוא למעלה במדרגה מאהוי"ר [מאהבה ויראה] דמדות הנמשכ' [הנמשכים / הנמשכין] מבחי' חו"ג [חסד וגבורה] דז"א.

ולעתיד לבוא תתעלה בחינת יראה תתאה אל יראה עילאה, מקורה; ולכן אז תהיה "עטרת בעלה". שכן הביטול נעלה במדרגתו מאהבה ויראה שבמדות, הנמשכות מבחינת חסד וגבורה של ז"א.

ולכך גם עכשיו יש בהארץ בחי' הבטול יותר וכנ"ל. ובחי' בטול דיראה עלאה היא בחינת ומדרגת משרע"ה [משה רבינו עליו השלום] ונחנו מה כו'

ולכן גם עכשיו יש בארץ בחינת ביטול גדולה יותר, כפי שנאמר לעיל. בחינת הביטול של יראה עילאה היא בחינתו ומדרגתו של משה רבינו ע"ה: "ונחנו מה" וכו'.

(ועי' לקמן ע"פ יהודה אתה ומ"ש ע"פ מאמר הזהר פ' אמור ע"פ וגם אמנה אחותי בת אבי כו' מענין בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה. ועמשי"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] פ' בראשית ד"ה להבין הטעם שנשתנה יצירת):

(ועיינו להלן על הפסוק "יהודה אתה", ועל מה שנכתב בעניין מאמר הזהר בפרשת אמור על הפסוק "וגם אמנה אחותי בת אבי" וכו', בעניין "בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה". וכן עיינו כמה שנכתב לעיל בפרשת בראשית, כדיבור המתחיל "להבין הטעם שנשתנה יצירת").

13 וזהו מ"ש בהפטרה דפי' ויגש קח לך עץ אחד וכתוב עליו ליהודה כו' ולקח עץ אחד וכתוב עליו ליוסף עץ אפרים כו' וקרב אותם אחד אל אחד כו'

וזהו [פירוש] הכתוב בהפטרה של פרשת ויגש: "קח לך עץ אחד וכתוב עליו ליהודה" (כלומר, מקל) וכו', "ולקח עץ אחד וכתוב עליו ליוסף עץ אפרים" וכו', "וקרב אותם אחד אל אחד" וכו'.

הנה אני לוקח את עץ יוסף כו' ונתתי אותם עליו את עץ יהודה כו'. עד ועבדי דוד מלך עליהם.

"הנה אני לוקח את עץ יוסף" וכו', "ונתתי אותם עליו את עץ יהודה" וכו', עד "ועבדי דוד מלך עליהם".

פי' כי עתה יוסף הוא למעלה מיהודה שהוא נמשל לארז אשר גדל בגובה ומתוסף והולך.

הפירוש הוא שכעת יוסף נמצא למעלה מיהודה, שכן הוא נמשל לארז, שצומח לגובה ומוסיף לגדול.

כך יוסף אליו שייכים עשרת השבטים. כמ"ש שם ושבטי ישראל חביריו נמצא הוא מרובה בשבטים יותר מיהודה.

כך גם אצל יוסף: עשרת השבטים שייכים אליו, כפי שכתוב שם, "ושבטי ישראל חביריו". נמצא שיש ליוסף ריבוי שבטים יותר מליהודה.

שע"ש [שעל שם] זה נק' יוסף כי הוא הדעת עליון כו'.

ומשום כך הוא נקרא יוסף, שכן הוא בחינת דעת עליון וכו'.

אך לעתיד לבא כשיתחברו שניהם יוסף ויהודה ביחד בתכלית היחוד האמיתי דהיינו מ"ש ויגש אליו יהודה וכמ"ש (איוב מ"א) אחד באחד יגשו וזה יהיה לע"ל [לעתיד לבוא] אז יתעלה יהודה למעלה מיוסף כנ"ל ע"פ א"ח [אשת חיל] עט"ב [עטרת בעלה].

אבל לעתיד לבוא, כאשר יוסף ויהודה יתחברו זה לזה באחדות אמיתית ושלמה — וזהו [פירוש] הכתוב "ויגש אליו יהודה", וכמו שכתוב (איוב מ"א) "אחד באחד יגשו" — ולעתיד לבוא יתרום יהודה למעלה מיוסף, כפי שנתבאר לעיל על "אשת חיל עטרת בעלה".

ולכן אז ועבדי דוד מלך על כל ישראל. וז"ש [וזהו שכתוב] ולא יכול יוסף להתאפק כו' בהתודע יוסף אל אחיו דהיינו שנתחברו יוסף ויהודה בתכלית החבור והיחוד למיהוי אחד באחד כו'.

ולכן אז "ועבדי דוד מלך עליהם" — [יהיה] מלך על כל ישראל. וזהו [פירוש] הכתוב "ולא יכול יוסף להתאפק" וכו', "בהתודע יוסף אל אחיו": יוסף ויהודה התחברו בקשר ובאחדות שלמים, להיות "אחד באחד" וכו'.

(ועי' ע"פ והיה מספר בניי [בני ישראל] כו' בענין ונקבצו בני יהודה ובני ישראל יחדו ושמו להם ראש אחד כו'. ועי' בדרוש ברכת הזמון בענין שדהע"ה [שדוד המלך עליו השלום] יברך על כוס יין המשומר שלע"ל [שלעתיד לבוא] כו' ועי' ע"פ מחר חדש בענין יהונתן ודוד:)

(ועיינו בדרוש על הפסוק "והיה מספר בניי" וכו', בענין "ונקבצו בני יהודה ובני ישראל יחדו ושמו להם ראש אחד" וכו'. ועיינו בדרוש ברכת הזמון, בענין שדוד המלך ע"ה יברך על כוס יין המשומר לעתיד לבוא וכו'. ועיינו בדרוש על הפסוק "מחר חדש", בענין יהונתן ודוד.)

ובכל הנ"ל יובן ויבואר מ"ש בלקוטי הש"ס [הששה סדרים] מהאר"י [מהאלי רבי יצחק] ז"ל [זכרנונו לברכה / זכרונם לברכה] בביאור מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] בחלק [דק"ב סע"א [סוף עמוד א]] שתפשו הקב"ה לירבעם בן נבט ואמר לו חזור בך כו' א"ל [אמר ליה] מי בראש א"ל [אמר ליה] בן ישי בראש א"ל [אמר ליה] אי הכי לא בעינא.

לאור כל האמור לעיל יתבאר ויובן מה שכתוב בלקוטי הש"ס של האריז"ל, בביאור מאמר חז"ל בפרק [חלק] (דף ק"ב, סוף ע"א): שהקב"ה תפס את ירבעם בן נבט ואמר לו: "חזור בך" וכו'. הוא שאל אותו: "מי בראש?" הוא אמר לו: "בן ישי בראש". הוא אמר לו: "אי הכי לא בעינא".

שהוא ממש הענין הנ"ל שהקב"ה רצה שירבעם יחזור בתשובה ואז יאיר בו מבחי' ומדרגת יוסף בחי' עץ אפרים כו'.

זהו ממש הענין האמור לעיל: הקב"ה רצה שירבעם יחזור בתשובה, ואז יאיר בו מהבחינה וממדרגתו של יוסף, בחינת "עץ אפרים" וכו'.

14 וזהו אני ואתה וכן ישי נטייל בגי' [בגן עדן] שיהי' [שיהיה] מאיר בהם א"ס ב"ה בהאר' [בהארה] רבה. וזהו אנ"י כו'

וזהו [המשמעות של] האמירה "אני ואתה וכן ישי נטייל בגי'": אין סוף, ברוך הוא, יאיר בהם בהארה רבה. וזהו "אנ"י וכו'.

א"ל [אמר ליה] מי בראש כי הוא רצה כמו שהיה עכשיו שבחינת יוסף הוא למעלה מבחי' יהודה לכך רצה הוא להיות בראש לגבי דוד

אמר לו: "מי בראש?" כי הוא רצה [שהמצב יהיה] כפי שהוא עכשיו, כאשר בחינת יוסף ומדרגתו גבוהות מבחינת יהודה; לכן רצה להיות בראש ביחס לדוד.

אבל הקב"ה אמר לו שלע"ל [שלעתיד לבוא] יתעלה יהודה לכן בן ישי בראש כו' א"ל [אמר ליה] אי הכי לא בעינא שלא היה בו בחי בטול ושפלות זה.

אבל הקדוש ברוך הוא אמר לו שלעתיד לבוא יהודה יתעלה, ולכן "בן ישי בראש כו"ו". אמר לו: "אי הכי לא בעינא [את זה]", כי לא הייתה בו מידה זו של כיטול ושפלות.

15 וזשארז"ל [וזהו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] גסות הרוח שבירבעם טרדתו כו'. ומעין זה נתבאר ג"כ במ"א בענין המרגלים שלא היה בהם ג"כ שפלות זו לגבי בחי ארץ העליונה שדימו בעצמם שא"צ [שאינן צריך] / שאינן צריך] לזה להיותן מעלמא דדכורא כולם אנשים כו'.

וכך אמרו חז"ל: "גסות הרוח שבירבעם טרדתו" וכו'. וכעין זה מבואר גם במקום אחר בענין המרגלים: גם הם לא היו בשפלות זו כלפי בחינת ארץ העליונה, משום שדימו שאין להם צורך בכך, שכן היו מעלמא דדכורא (alma dedechura [עולם המשפיע]), "כולם אנשים" וכו'.

אבל יוסף הצדיק ויהודה יתחברו לע"ל [לעתיד לבוא] בתכלית היחוד למיהוי אחד באחד כנ"ל: אבל יוסף הצדיק ויהודה יתחברו לעתיד לבוא באחדות השלמה ביותר, להיות "למיהוי אחד באחד", כפי שנאמר לעיל.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY-NC 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. בתי כנסת, מוסדות חינוך ומפעלים ללא כוונת רווח רשאים להעתיק, להדפיס ולהפיץ אותה בחופשיות, ולבקש תרומות לכיסוי עלות ההדפסה; אסור למכור אותה לעולם. יש לציין את הוצאת קה"ת ואת <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/> ואת [likuteitorah.com](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של [likuteitorah.com](https://www.likuteitorah.com) בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). להם ללמוד, וברכות הרבי: [/likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha](https://www.likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha) (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיום חגיגי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל-Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © [likuteitorah.com](https://www.likuteitorah.com)

מתוך [/likuteitorah.com/he/torah-ohr/vayigash/1/](https://www.likuteitorah.com/he/torah-ohr/vayigash/1/)

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק